

ICOM generalkonferens 3-8 juli 2016 i Milano, Italien Comité International pour la Documentation (CIDOC)

Susanne Nickel
Eskilstuna stadsmuseum

Jag började redan på **söndagen den 3 juli** med CIDOCs program där jag ledde ett möte av arbetsgruppen för digitalt bevarande. Deltagarna diskuterade hur man på ett bra sätt kan bevara digital data, hur man kan göra folk medveten om problemet och hur man sedan kan dokumentera hela processen så att det inte bara kan läsas eller förstås av datorer men även från människor.

Eftersom ledarna för arbetsgrupperna är adjungerade medlemmar i CIDOCs styrelse deltog jag också i styrelsemötet för avgående och inkommande medlemmar. Ca. 20 personer träffas för att lära känna varandra och ser till om det fanns brådskande ärenden i samband med konferensen.

Måndagen den 4 juli var det dags för det högtidliga öppnande av ICOMs 24 generalkonferens med tal från ICOMs president, Italiens kulturminister, Milanos borgmästare och konferensens organisatör. Det framhävdes att det idag medvetet förstörs kulturarv i krig och konflikter. ICOMs uppgift är att skydda kulturarvet från denna förstörelse. Italien är den del av en FN insatsgrupp (taskforce) för att skydda kulturplatser och museer. Kultur ansågs av alla som talade som ett verktyg eller medium för dialog.

Nästa talare var nobelpristagaren i litteratur Orhan Pamuk. I ett videoklipp berättade han om sitt arbete med "museum of innocence". Han yrkade för små och lokala museer som är från och för folk i ett närområde. Stora nationella museer kan upplevas som uteslutande eftersom de är så stora och förmedlar ibland en sorts "högekultur" som är främmande för många. Han likade de små lokala museerna med litteraturens noveller.

Sedan klev konstnären Christo upp i talarstolen och berättade om några av hans projekt under de senaste decennierna. Jag upplevde det hela bara som en uppräkningslista av projekt utan att jag fick veta vad han hade för åsikt eller tankar med detta. Jag förstår mig helt enkelt inte på hans konst.

På eftermiddagen var det dags för de olika internationella kommittéerna att genomföra sina programpunkter. Jag är medlem i CIDOC och tog därför del i detta program även under resten av konferensen.

Monika Hagedorn-Saupe (Institute for museum research, Berlin, Tyskland) hälsade välkommen i sin egenskap som nyvald ordförande för CIDOC, ICOMs internationella kommitté för "informationshantering"¹. Enligt CIDOC är ett museum utan en adekvat informationshantering (främst av data rörande föremål och samlingar) inget museum (jfr definitionen här: <http://network.icom.museum/cidoc/>). Eller som Jonathan Whitson Cloud

---

¹ Det är svårt att översätta det engelska ordet "documentation" till svenska eftersom ordet "dokumentation" menar i svenska museisammanhang oftast en etnologisk undersökning. Kanske man bör hellre tala om att CIDOC är kommittén för "informationshantering" (engelska: information management)

(The Horniman museum, London, Storbritannien) sa i sitt anförande på CIDOCs dag i Turino: "A Museum without documentation is a junk shop".

CIDOC har idag ca. 400 medlemmar och är ett ganska aktivt kommitté med mycket nätverkande och förbindelser med andra aktörer. En av dessa är Europeana och Rolf Källan (Digisam, Stockholm, Sverige) berättade om organisationens nya styrmodell och samarbeten med nationella digitala bibliotek (<http://pro.europeana.eu>). CIDOC medlemmar är aktiva i Europeanas arbete med datakvalitet.

Kvalitetsarbetet slår sig också ner i en rad standarder och rekommendationer som utvecklades av CIOC, bl.a. datamodellen Conceptuell reference modell (CRM, iso-certificerat år 2006 som ISO 21127:2006), LIDO (Lightweight information describing objects), som oftast används som utbytesformat mellan museidatabaser och inte minst "Statement of principles of museum documentation" som nu ska bli ett stöddokument till ICOMs etiska regler. Mer om CIDOCs standarder finns här:

<http://network.icom.museum/cidoc/resources/cidoc-standards-guidelines/>.

Det mesta av detta utvecklingsarbete sker i CIDOCs för närvarande 11 arbetsgrupper vilka presenterades i anslutningen till Monikas redovisning. De täcker ett bredd utbud utöver det ovan redan nämnda. Värld att nämna är de två nyaste arbetsgrupperna som ägnat sig åt dokumentation av det immateriella kulturarvet och dokumentation av utställningar och föreställningar/framträdandena (exhibition and performance). En lista över alla arbetsgrupper och vad de sysslar med finns här:

<http://network.icom.museum/cidoc/working-groups/overview/>

För att sprida kännedom om och utbilda i standarder och best practice för informationshantering på museer finns CIDOC summer school - ett utbildningsprogram i samarbetet med Museum of Texas Tech University, in Lubbock, USA. Sedan starten har det utbildats omkring 400 personer i ett moduluppbyggt system som efter framgångsrikt slutprov leder till ett certifikat. Hela katalogen med moduler finns här: http://www.open-world.ch/CIDOC/SummerSchool/CIDOC_Training_Catalogue_2016_en.pdf

På kvällen var det festligt mottagande i gamla fortet, där deltagarna välkomnades av värdar i tidstypiska dräkter från 1500-talet och med en föreställning av stadens fanbärare. Det bjöds på mat och musik. På borggården spelades nyskriven italiensk musik av en blåsorkester och som en liten kontrast framförde en ensemble av 6 blockflöjtister och en spinettspelare renässans- och barockmusik under en av arkaderna på innergården.

Tisdagen den 5 juli ägnades förmiddagen åt att skriva minnesanteckningar från söndagens möte och förbereda workshopen om digitalt bevarande som jag skulle hålla i på eftermiddagen. Därför hoppade jag över förmiddagens allmänna föreläsningar och började med CIDOCs program efter kaffet. Då deltog jag i en workshop om vilken nytta dokumentation/informationshantering i museerna kan göra (om det görs på ett bra sätt vill säga) och var man kan hitta gömda eller glömda resurser. Bra och intressant. Det delades bl.a. ut en frågelista som går bra att använda för mig när jag ska granska hur stadsmuseet i Eskilstuna har hanterat sina data/information om samlingarna.

Efter lunch och en timmes styrelsemöte tog jag mig en titt på mässan som var på konferenscentret. Det var framför allt museer och museiorganisationer (Kina, Italien) som presenterade sig samt företag för montrar, databassystem, webutställningar mm. Tyvärr hittade jag ingen som kunde hjälpa mig att inreda ett nytt museimagasin; vilket nu är ganska angeläget för mig.

Sedan var det dags för mig igen att leda en programpunkt. Det handlade om en introduktion i digitalt bevarande och hur man kan resp. borde dokumentera det. Det var ca. 20 deltagare från Nederländerna, Tyskland, Taiwan, Japan, Estland, Finland, Ungern, Sverige, Armenien och Italien. Vi diskuterade vad digitalt kulturarv är och hur vi kan definiera vad digitalt bevarande innebär. Sedan blev det livliga diskussioner om när bevarandet börjar och om CIDOC har ansvar för detta eller inte. Vi kom överens om att alla institutioner borde ha en policy som reglerar hur man samlar och hur man bevarar digitalt material och sätta upp en prioriteringslista. Urval är nödvändigt eftersom vi inte kan bevara allt (även om vi önskar oss att göra det). Diskuterades också hur man på bästa sätt kan bevara epost eftersom det är det som nu förtiden ersätta brevväxling på papper mer och mer.

På kvällen besökte jag Tekniska museet som hade en öppen mottagning för oss deltagare i ICOM och för allmänheten. Det var ett fint evenemang med mycket musik men också med mycket folk, så att det inte gick så bra att titta på utsällningarna. Jag lyssnade i stället till en fin liten stråkensemble med flöjtist som framförde Antonio Vivaldis Fyra årstider.

Onsdagen den 6 juli ägnade jag första delen av förmiddagen att träffa Clement Oury (ISSN, Paris, Frankrike) som var keynotespeakern för paneldebatten om UNESCOs riktlinjerna för urval av material för digitalt bevarande. Vi gick igenom hans presentation och upplägget för programpunkten. Clement berättade om hur en internationell arbetsgrupp tog fram riktlinjerna och vad dem innehåller. Han nämnde tre väsentliga urvalskriterier: Significance, Sustainability, Availability. Sedan tog panelen ställning till riktlinjerna. Först ut var Rolf Källman (Digisam, Stockholm, Sverige) som tyckte att riktlinjerna låg i linje och var ett bra komplement till det arbetet Digisam har gjort och gör med principer, checklistor och rekommendationer. Nästa talare var Margret Schild (Theater und Filmmuseum Düsseldorf, Tyskland) som belyste riktlinjerna och deras lämplighet för små institutioner. Hon poängterade att det var viktigt för hennes institution att samarbetar och samordnar med större aktörer på regional och nationell nivå så att hennes institution bara bevara det som är unikt för dem (och inte finns någon annans stans). Detta vore en optimal användning av resurserna. Avslutningsvis frågade Gabriel Bevilaqua (Universidade Federal Fluminense, Brasilien) hur pass mycket omvärldsbevakning arbetsgruppen hade gjort. Han påpekade att det redan finns bra fungerade rekommendationer ang. digitalt bevarande och nämnde bl.a. Digital Preservation Coalition (<http://www.dpconline.org/>). Diskussionen mellan panelen och publiken blev livligt och visade på att Unescos rekommendationer kan vara en utgångspunkt för att sätta igång tänkande om och arbete med digitalt bevarande på den egna institutionen och att samordning nationellt och internationellt är nödvändigt.

UNESCOs rekommendationer ang. urval av digitalt material för långtidsbevarande kan läsas i sin helhet här:

På engelska <http://www.ifla.org/files/assets/hq/topics/cultural-heritage/documents/persist-content-guidelines.pdf>

På franska: http://www.ifla.org/files/assets/hq/topics/cultural-heritage/documents/persist_selection_guidelines_fr.pdf

På arabiska: http://www.ifla.org/files/assets/hq/topics/cultural-heritage/documents/unesco_version_arabe.pdf

En svensk sammanfattning finns i en presentation jag gav på ABM Resurs Västernorrland i april i år (<http://www.abmresurs.se/pdf/ABMKulturav160428SusanneNickel.pdf>)

Eftermiddagen ägnades åt CIDOCs årsmöte med de sedvanliga punkterna och en presentation av CIDOCs nästa konferensort som är Tbilisi i Georgien. Efter det deltog jag i styrelsemötet där vi gjorde en snabb utvärdering av konferensen. Modellen med programpunkter som framförallt arbetsgruppledarna står för fungerade inte så bra och vi får fundera över vad CIDOC vill uppnå på generalkonferenserna.

På grund av detta styrelsemöte hoppade jag över mottagningen för Nordens ICOM medlemmar och begav mig direkt till domen för att ställa mig i kö för kvällens konsert. Domen har en fin akustik men en lång efterklang som gör det till en utmaning att musicera i denna lokal. Det bjöds på orgel med fem stycken bleckblåsinstrument och en del kända musikstycken. Tyvärr förstörde publiken min upplevelse genom att springa fram och tillbaka (för fotografering och filmning) och tala högt under musiken.

Med detta avslutades CIDOCs program i Milano. Hela programmet för den 3-6 juli med en del presentationer kan ses här: <http://network.icom.museum/cidoc/archive/fruehere-konferenzen/2016-milan/L/6/>

Torsdagen den 7 juli hade CIDOC sitt möte i Turin. Efter två timmars bussresa hälsades delegaterna välkommen med kaffe. Sedan följde efter sedvanliga hälsningsord från stadens representanter ett kort anförande vad dokumentation i ett museum är överhuvudtaget. Jonathan Whitson Cloud (The Horniman museum, London, Storbritannien) yrkade för att byta ut ordet "documentation" med "information management" och präglade ovannämnda ordspråk om att ett museum utan dokumentation/informationshantering bara är en skräpbutik. Efter detta delades deltagarna upp i olika arbetsgrupper. Jag ledde gruppen som diskuterade samarbetet mellan arkiv, bibliotek och museer och berättade om Eskilstunas erfarenheter under de senaste fem åren med Eskilskällan, den gemensamma ingången i lokalhistorien i Eskilstuna. (mer info om Eskilskällan här: <http://www.eskilstuna.se/sv/Uppleva-och-gora/Eskilskallan---lokalhistoriskt-kallmaterial-2/>) Diskussionen visade att många bara tänka samarbete digitalt på olika webbplatser och portaler men inte människor och organisationer bakom. På det viset går mycket kunskap om likheter och olikheter mellan dessa tre institutioner förlorade vilket ibland kan skapa irritation, oförståelse eller till och med konflikter. Det kan vara värd att tänka på att det är människor i bakgrunden som också borde samarbetar gärna via personliga möten och att vi

gör det fortfarande för livslevande människor som är våra kunder inte bara för oss själva eller olika databaser som pratar med varandra.

Efter en stärkande lunch gick jag på en visning av Pollo del 900 informationscentrum som är ett samarbete mellan arkiv, bibliotek och museer i Turin. Vi besökte en utställning om tiden i Turin åren 1938-1948 med bara två objekt och mycket multimedia, filmer och intervjuer om tiden samt lite arkivalier. Sedan följde ett besök i arkivet för mostånds rörelsen och i biblioteket. Man hade nyligen flyttat in i byggnaden och slagit ihop sex olika bibliotek. Personalen vi pratade med var överlag positivt om denna utveckling och tyckte att det var bra att arbeta i team. Mer information om Polo del 900 finns här: <http://www.polode1900.it/> (tyvärr bara på italienska).

Vi återsamlades för fika med de andra deltagarna för avrundning och efter en kort fika rast var det dags att resa tillbaka till Milano. Programmet för dagen i Turin finns här: http://network.icom.museum/fileadmin/user_upload/minisites/cidoc/elections_2016/OFF_site_meetingCIDOC2016-06-02.pdf

För min del blev de sedan återresa till Sverige dagen därpå.

Sammanfattningsvis var det som vanligt mycket ny information och ett bra tillfälle att uppdatera sig om vad som är på gång i området i en familjär och avslappnat atmosfär. Och så klart blev det många möten med nya och gamla bekantar. Jag upplevde dessutom ett stort intresse för CIDOCs arbete bland de som inte var med i kommittén sedan tidigare. Och ett behov att sprida mer information i Sverige vad kommittén håller på med.

Jag föreslår därför svenska ICOM att samla alla svenskar som i någon form är aktiva i en internationell kommitté för att se vad som görs internationellt och kan vara av nytta i Sverige och vad Sverige kan bidra med i internationella sammanhang. Jag tror på att alla kan vinna på ett sådant utbytessätt (ingen behöver ju uppfinna hjulet en gång till om det redan finns bra lösningar att hämta).

Intressant också att notera att det fanns några förfrågningar om hur Sverige arbetar med översättning och anpassning av Spectrum (den brittiska standarden för samlingsförvaltning) och hur svenska museer hanterar gallringsfrågor. Frågor som också tas upp på årets samlingsforum (<http://www.raa.se/kulturarvet/foremal-och-samlingar/samlingsforum/>).

Mer information om arbete med Spectrum i Sverige finns här: <http://www.raa.se/kulturarvet/foremal-och-samlingar/spectrum-en-standard-for-samlingsforvaltning/>

Ett utkast till riktlinjer för gallring finns här: <http://www.raa.se/kulturarvet/foremal-och-samlingar/gallring-och-oversattning-av-disposal-toolkit/>

Till sist är det dags att tacka. Inte bara svenska ICOM vilket genom sitt bidrag möjliggjorde mitt deltagande i konferensen men också CIDOCs volontärer som på ett proffsigt sätt tog tag i alla praktiska problem och bl.a. släpade stolar, fixade mikrofoner, tog minnesanteckningar,

ledsagade folk som gott vilse bland alla rummen till rätt ställe, hade stenkoll på alla programpunkter och mycket mer. Jag är särskild tacksamma till dem, eftersom jag då helt och hållet kunde koncentrera mig på mina delar i programmet. Ett stort och varmt tack till dessa eldsjälur som ställde upp under en hel vecka frivilligt och oavlönad.